Qorti tal-Maġistrati (Malta) Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali

IL-PULIZIJA (SPETTUR NICHOLAS VELLA) VS CLIFTON RAPINETT (K.I. NRU. 264299M)

(UŻU TA' VETTURA MINGĦAJR KOPERTURA TA' ASSIGURAZZJONI DWAR RISKJI TA' TERZI – KAP. 104 ART. 3(1))

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

22 ta' Settembru 2021

IL-QORTI,

wara li kkunsidrat l-imputazzjoni maħruġa kontra Clifton Rapinett, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 264299M ("l-Imputat" jew "id-Difiża"),

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti fil-kors tal-kawża,

wara li semgħet ix-xhieda,

qed tagħti din is-

Sentenza

1. Il-Pulizija ressqet lill-imputat bl-imputazzjoniet illi fid-29 ta' Novembru 2020 għall-ħabta ta` 16:29 hrs filwaqt li kien qiegħed isuq fi Triq il-Kunsill tal-Ewropa, Luqa, bil-vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni CEA341:

    1. Saq l-istess vettur mingħajr ma' kien kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni.

2. Il-Prosekuzzjoni talbet sabiex f'każ ta' ħtija l-imputat jiġi skwalifikat mill-liċenzji kollha tas-sewqan għall-perjodu ta' żmien li l-Qorti jidhrilha xieraq.

3. Inżammet seduta fit-22 ta' Settembru 2021.

4. Matul is-seduta l-Prosekuzzjoni esebit polza tal-assigurazzjoni maħruġa minn Mapfre Middlesea Insurance.

Il-liġi

5. Nonostante d-diċitura tal-imputazzjoni kif riprodotta fil-komparixxi, l-Artiklu 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta jiddisponi kif gej:

   '3. (1) Bla ħsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, ħadd ma jista' juża jew iġiegħel jew iħalli lil persuna oħra tuża vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.'

6. Kif diġà kellha l-opportunita tgħid f'sentenza oħra passati, fil-fehma tal-Qorti l-elementi neċessarji ghall-vjolazzjoni ta' dan l-artiklu huma s-segwenti:

   1. <u>L-imputat/a:</u> Fil-każ ta' "użu" l-imputat jista' jkun kwalunkwe persuna li tista' tinstab kriminalment responsabbli taħt il-liġi. Fil-kaz ta' "ġiegħelt jew ħallejt", l-imputat jrid ikun sid il-vettura, xi ħadd li għandu pussess tagħha jew inkella xi ħadd li lilu ġiet fdata l-vettura. Għalkemm l-Artikolu 3(1) ma' jispeċifika xejn f'dan ir-rigward, il-persuna li ġġiegħel jew tħalli lil persuna oħra tuża vettura mingħajr kopertura lil terzi trid tkun neċessarjament jew sid il-vettura jew persuna li għandha pussess tagħha inkella persuna illi mill-provi jirriżulta illi lilha ġiet fdatha, mqar b'mod temporanju, l-vettura in kwistjoni.

      F'dan il-kaz, mill-provi esebiti (senjatament mill-affidavit ta' PS 1258 Carmel Debattista) irrizulta ampjament illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq mill-imputat. Dan l-ewwel element huwa għaldaqstant sodisfatt.

   2. <u>Il-vettura bil-mutur:</u> Haġa minn ewl id-dinja illi trid tintuża "*vettura bil-mutur*" sabiex dan ir-reat jissussisti.

      F'dan il-każ, il-vettura bil-mutur li intużat kienet il-vettura tal-għamla Chrysler bin-numru ta' reġistrazzjoni CEA341. Dan l-element huwa għalhekk sodisfatt.

   3. <u>Il-lok:</u> Il-vettura bil-mutur trid tintuża fit-toroq. Li jfisser dan illi l-vettura trid tkun qed tiġi effettivament misjuqa fit-triq.

F'dan il-każ, dan l-element huwa ukoll sodisfatt ġaladarba jirriżulta mill-provi illi l-vettura in kwistjoni kienet qed tinstaq ġewwa Triq il-Kunsill tal-Ewropa, Luqa.

4. <u>L-użu tal-vettura (mill-persuna li tużha jew li ġiet permessa jew mġiegħla tużha) ma' jkunx kopert b'polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni</u>: F'dan il-każ, dan l-element ma' ġiex sodisfatt peress illi joħroġ illi tali polza ta' assigurazzjoni kienet filfatt eżistenti.

Dwar dan l-aħħar element, il-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, ossia' l-Ordinanza dwar l-Assigurazzjoni ta' Vetturi bil-Mutur għar-Riskji ta' Terzi Persuni, ġiet promulgata permezz tal-Ordinanza XXXVI tal-1939 (permezz ta' proklama li ġiet sussegwentement revokata l-Ordinanza baqgħet ma' daħlitx fis-seħħ qabel l-1947) bħala, dak iż-żmien, il-Kap 165 tal-Liġijiet ta' Malta. L-artiklu 3(1) in kwistjoni mill-bidu nett kien jaqra eżattament kif jaqra llum il-ġurnata u m'huwiex il-każ, kif ġieli ġie argumentat quddiem il-Qrati tagħna, illi wara li Malta daħlet fl-Unjoni Ewropeja kellu jinbidel dan l-artiklu tal-liġi biex jiġi ċċarat illi hija l-vettura li għandha tkun koperta u mhux neċessarjament il-persuna li tużaha.

Polza tal-assigurazzjoni ta' vettura hija tipikament (għalkemm mhux esklussivament) maħruġa jew "*Fully Comprehensive*" jew "*Third Party, Fire & Theft*" jew inkella "*Third Party Only*". It-tlett tipi ta' polza għandhom lkoll xi ħaġa in komuni: dik li t-terza persuna, tkun min tkun, hija koperta mill-assigurazzjoni u f'każ illi dik it-terza persuna ssofri danni, sew għall-proprjeta' tagħha u/jew għall-persuna tagħha, din tkun tista' tagħmel *claim* u titlob kumpens għar-risarċiment tad-danni. Bil-liġi (ossia taht l-Art. 4 tal-Kap. 104), kull polza ta' assigurazzjoni ta' vettura trid tkun minimament tkopri t-terzi persuni. Fi kliem ieħor, **<u>m'huwiex possibbli illi kumpanija ta' assigurazzjoni toħroġ polza ta' assigurazzjoni ta' vettura mingħajr ma' tkopri t-terz</u>**.

Naturalment min jaffordja u jiflaħ iħallas ftit iżjed, jista' jkopri r-riskji tiegħu ukoll u/jew ta' min ikun qiegħed isuq. Hawn min jkopri r-riskji tiegħu u/jew tas-sewwieq f'kaz illi jsofri danni li jirriżultaw minn nar jew serq ("*Third Party, Fire & Theft*") u hawn min jagħżel dik il-polza li tissejjah *"Fully Comprehensive*" u b'hekk ikopri ħafna mid-danni li jista' jsofri hu jew is-sewwieq kemm fil-persuna tiegħu u kemm fil-vettura tiegħu.

Kwalunkwe polza ta' assigurazzjoni tas-sewqan tiġi maħruġa lill-*policyholder*, f'dan il-każ lill-ċertu Rozline Farrugia, oħt l-imputat, u tispeċifika ukoll dawk il-persuni li jkunu awtorizzati li jsuqu l-vettura. F'dan il-każ il-polza in kwistjoni tispeċifika illi awtorizzati jsuqu l-vettura huma: il-*policyholder* u *"Any Driver aged 25 Years and Over Driving on the Policyholder's order or permission".* F'dan il-każ il-persuna li kienet qed issuq il-vettura, l-imputat, kellu għoxrin sena u kwindi ma' kienx għadu għalaq il-ħamsa u għoxrin sena. F'każ ta' inċident fit-triq (xi ħaġa li ma' ġratx fil-każ odjern) kemm il-*policyholder* u kemm l-imputat kien ikollhom problema biex jitolbu lill-kumpanija tal-assigurazzjoni sabiex tħallashom tad-danni li jistgħu jsofru għaliex din aktarx tkun intitolata tirrifjutaha abbażi ta' esklużjoni mill-polza stess. **Fi kwalunkwe każ però din tkun kwistjoni ta' natura ċivili u m'hijiex ta' rilevanza għall-kamp kriminali**. Li huwa rilevanti, anzi kruċjali għall-fini tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta, u kwindi għal din il-kawza, huwa illi għall-użu ta' dik il-vettura tkun teżisti polza ta' assigurazzjoni li tkun *in vigore*. Jekk tali polza tkun teżisti, allura t-terz **dejjem** ikun protett (ħlief f'ċertu każijiet speċifiċi elenkati fil-liġi u li ma' japplikawx għal dan il-każ) għaliex jiġri x'jiġri, tkun qed tinstaq minn min tkun qed tinstaq, il-kumpanija tal-assigurazzjoni tkun obbligata tagħmel tajjeb għad-danni li t-terz jsofri b'kawża tal-użu tal-vettura. Għalhekk f'dan il-każ il-kumpanija tal-assigurazzjoni xorta waħda tkun obbligata tikkumpensa lit-terz għad-danni subiti minnu, naturalment dejjem jekk l-istess terz huwa ċivilment intitolat għal tali kumpens. Dan ir-risarċiment mhux neċessarjament li jseħħ awtomatikament imma eventwalment isir. Filfatt it-terza persuna tista' anke tiftaħ kawża ċivili fil-Qorti jew fiċ-Ċentru Malti tal-Arbitraġġ, skond il-valur tal-każ, kontra l-persuna assigurata bil-polza u f'kaz ta' sentenza favur it-terz, l-assiguratur huwa obbligat taħt l-Art. 10(1) tal-Kap. 104 illi jħallas lill-istess terz **anke jekk l-assiguratur ikun intitolat jannulla jew iħassar il-polza.** Naturalment imbagħad l-istess assiguratur ikollu d-dritt li jitlob risarċiment tad-danni mingħand l-assigurat – materja li hija ukoll ta' natura ċivili.

Dan kollu jfisser illi fir-rigward tal-kopertura tat-terz ma' tagħmilx differenza jekk min kien qiegħed juża l-vettura u kkawża d-danni kellux liċenzja tas-sewqan jew le, għandux inqas minn 25 sena jew le, jew jekk huwiex b'xi mod eskluż mill-kopertura tal-polza jew le. It-terz dejjem protett jekk fis-seħħ ikun hemm polza ta' assigurazzjoni tal-vettura.

It-terz ma' jkunx protett biss jekk fid-data ta' xi inċident li jkun involut fih hu **ma' jkunx hemm fis-seħħ** polza ta' assigurazzjoni għal dik il-vettura **u huwa**

dan il-każ illi ried jipprevjeni milli jiġri l-leġislatur permezz tal-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta. F'każijiet bħala dawn, it-terz xorta jista' jkollu forma ta' protezzjoni billi japplika lill-Fond għal Protezzjoni u Kumpens taħt l-Art. 9D(1) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta però dan mhuwiex desiderabbli u hija sitwazzjoni bħal din illi l-leġislatur ried jipprevjeni milli tiġri permezz tal-Art. 3(1). Fil-każ odjern il-polza tal-assigurazzjoni tkopri l-perjodu ta' bejn is-26 ta' Novembru 2020 u l-31 ta' Marzu 2021 u għaldaqstant tkopri anke dak kollu li seta' ġara lit-terz fid-29 ta' Novembru 2020.

Matul is-snin inqalgħet ċertu ambigwita' fil-Qrati nostrani fis-sens illi bdiet tqum il-mistoqsija dwar il-presunzjoni taħt l-Artikolu 3(1A) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Din tipprovdi kif ġej:

'3(1A) Ikun preżunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jġibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4).'

L-ambigwita' qamet prinċipalment dwar fuq min jinkombi l-oneru tal-prova dwar l-assikurazzjoni. Fis-sentenza riċenti mogħtija minn din il-Qorti diversement presjeduta fl-ismijiet **Pulizija vs Nathaniel Grech** (QTM:KRM:Magistrat Doreen Clarke – 11 ta' Marzu 2019), il-Qorti daħlet f'ċertu dettal dwar is-sentenzi kunfliġġenti fuq dan il-punt u finalment pero stqarret li dan il-kunflitt ġie riżolt permezz ta' sentenzi riċenti fosthom is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Pulizija vs Andre Apap** (QTA:KRM:400:2010, deċiża 4 ta' Frar 2011) fejn kien ingħad is-segwenti:-

"Ghar-rigward tal-imputazzjoni dwar sewqan mill-imputat meta ma kienx kopert b'polza ta' l-assikurazzjoni kontra r-riskji ta' terzi persuni, il-prova li l-imputat kien hekk kopert b'tali polza kienet tispetta lill-imputat ghat-tenur tal-artikolu 3(1A) tal-Kap 104. Din il-Qorti ma taqbilx mad-distinzjonijiet li saru minn din il-Qorti diversament preseduta fis-sentenzi taghha Il-Pulizija vs. Angelo Scuderi, Il-Pulizija vs Stefan Apap, u l-Pulizija vs Charles Galea u ohrajn dwar meta tiskatta l-prezunzjoni prevista fis-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104. Is-subartikolu 3(1A) tal-Kap 104 hu car u inekwivoku fil-portata tieghu: il-prezunzjoni in kwistjoni tiskatta kull meta "...min jigi akkuzat b'reat taht is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri certifikat ta' l-assigurazzjoni mahrug taht l-artikolu 4(4)" tal-Kap. 104. Din id-dispozizzjoni ma thalli lok ghal ebda interpretazzjoni".

L-ambigwita' li qamet fuq min jinkombi l-oneru tal-prova ġabet magħha ukoll **kontroversja bla bżonn** (bla bżonn għaliex hija totalment irrilevanti u m'għandiex x'taqsam mal-kwistjoni tal-oneru tal-prova), fis-sens illi għal xi raġuni jew oħra beda jiġi argumentat, xi drabi mid-difiża u xi kultant anke aċċettat mill-Qrati tagħna, illi jekk l-imputat ikun eskluż mill-kopertura (per eżempju għaliex m'għandux liċenzja tas-sewqan jew għaliex għandu inqas minn 25 sena u ma' jkunx "*sewwieq awtorizzat*" speċifikat fil-polza) allura huwa jkun ħati tal-akkuża miġjuba kontrih taħt l-Art. 3(1) tal-Kap. 104 tal-Liġijiet ta' Malta. Bir-rispett, argument bħal dan huwa bla bażi legali u din il-Qorti assolutament ma' tistax taqbel miegħu. Filfatt f'dan ir-rigward din il-Qorti tagħmel tagħha l-kliem li ntqal mill-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **Pulizija vs Emanuel Zarb** (App. Nru. 329:2010:MM, 26 ta' Marzu, 2015):

"*... Id-diċitura tal-Artikolu 3(1) tal-Kap 104 hija ċara u ma tħalli lok għall-ebda tip ta' interpretazzjoni. Jissussistu l-elementi tar-reat previst fl-imsemmi artikolu meta ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar riskji ta' terzi persuni, skond id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.* ***Is-sempliċi fatt li tkun tissussisti kopertura assigurattiva jeskludi għal kollox ir-reat kontemplat fl-imsemmi artikolu*** (sottolinear u emfasi miżjuda minn din il-Qorti). *Eventwali ksur tal-kondizzjonijiet tal-polza jista` jwassal għal konsegwenzi ta' natura civili bejn l-assikuratur u l-assigurat, senjatament l-eventwali dritt ta' regress ċivili li l-assiguratur jista` jkollu fil-konfront tal-assikurat. Iżda tali kwistjonijiet ta' natura ċivili huma res inter alios acta bejn l-assikuratur u l-assigurat u huma għal kollox estranei għal dak li jirrigwarda r-reat kontemplat fl-artikolu 3(1) tal-Kap 104 billi dan ir-reat jissussisti biss meta ma tkunx fis-seħħ polza ta' assigurazzjoni*"

Lanqas ma' taqbel din il-Qorti ma' posizzjoni li ġieli ttieħdet mill-Qrati tagħna fil-passat fis-sens illi sabiex ixejjen il-presunzjoni li wettaq reat taħt l-Artikolu 3(1), l-imputat jeħtieġlu jippreżenta xi dikjarazzjoni mill-kumpanija tal-assigurazzjoni tiegħu illi l-polza tkopri ukoll terzi persuni. Din hija xi ħaġa preżunta u *semmai* għandha tkun il-prosekuzzjoni illi f'każ illi l-imputat jipproduċi bħala prova tiegħu polza tal-assigurazzjoni li tkopri l-użu tal-vettura, iġġib prova illi minkejja l-eżistenza ta' dik il-polza, jeżistu ċirkustanzi (fosthom dawk kontemplati taħt l-Art. 10(2) jew (3) tal-Kap. 104) li minħabba fihom **terzi persuni** jistgħu ma' jkunux koperti.

Fil-każ in kwistjoni kif diġà inghad, mill-provi joħroġ illi fir-rigward tal-użu tal-vettura kien hemm eżistenti fil-ġurnata tal-allegat reat, polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni.

Għalhekk din l-imputazzjoni ma’ tistax tirriżulta.

Deċiżjoni

7. **Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qed tillibera lill-imputat minn kull imputazzjoni u ħtija.**

V.G. Axiak	Y.M. Pace
Maġistrat	Dep. Reġistratur